

УПРАВЛІННЯ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Поліщук К. О., студентка

Науковий керівник: Шматковська Т. О., к. е. н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

XXI століття ознаменувалося тим, що для ефективного функціонування суб'єкта уже недостатньо просто виготовляти продукцію та займатися її реалізацією чи надавати послуги. Основні засоби та оборотні активи, які використовуються для здійснення такої діяльності уже не здатні забезпечувати максимальний прибуток підприємства. Все більшої ваги у світі набувають нематеріальні активи, які виступають формою реалізації знань та дозволяють підприємству ефективно функціонувати і розвиватися.

Незважаючи на те, що нематеріальні активи не є новим об'єктом обліку суб'єктів господарювання, на сьогодні все ж залишаються певні проблеми, пов'язані з управлінням нематеріальними активами. У зв'язку з цим виникає необхідність пошуку шляхів покращення їх використання.

Дана проблема досліджувалася у працях Ф.Ф. Бутинця, В.І. Гагіна, І.Т. Райковської, С.З. Мошенського, О.В. Олійника, І.Ф. Прокопенка та ін.

Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 8 «Нематеріальні активи» [1] та Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (МСБО) 38 «Нематеріальні активи», нематеріальний актив розглядається як немонетарний актив, який не має матеріальної форми (фізичної субстанції) та може бути ідентифікований [3].

Основними компонентами, які характеризують нематеріальні активи є: відсутність матеріально – речовинної структури; використання протягом тривалого періоду часу; реальна участь в фінансово – економічних процесах, яка виражається в функції впливу на підвищення ефективності діяльності підприємств по досягненню більш високих кінцевих результатів; значна міра невизначеності розмірів майбутнього прибутку від їх використання, суттєва роль в інноваційних процесах [2].

В процесі управління нематеріальними активами вітчизняних підприємств доцільним буде, на нашу думку, використання базової моделі управління нематеріальними активами, розробленої Л. П. Мокровою, яка передбачає:

1) вироблення стратегії (на основі балансу підприємства плануються вкладення в нематеріальні активи, необхідні для розробки, наприклад, нової технології, підтримки поточного бізнесу або поліпшення його конкурентоспроможності);

2) оцінка стратегії нематеріальних активів і можливостей основних конкурентів в конкретній області;

3) класифікація всіх об'єктів інтелектуальної власності підприємства, аналіз використання і правової охорони даних об'єктів;

4) визначення цінності всіх об'єктів нематеріальної власності, розрахунок витрат на їх підтримку та придбання нового об'єкта, а також розробка плану дій щодо збільшення цінності нематеріальних активів відповідно до загальної

стратегії підприємства, можливе збереження об'єкта, його ліцензування або відмова від нього;

5) ухвалення рішення про майбутні капіталовкладення після того, як визначено, які знання потрібні надалі, чи будуть вони накопичені всередині організації або придбані з зовнішніх джерел;

б) формування всього портфеля нематеріальних активів;

7) повторення всього процесу систематично [4].

Представлена модель дозволяє проаналізувати, яке місце займає підприємство і його конкуренти на ринку. Крім того, вона дає можливість приймати обґрунтовані та конструктивні рішення щодо можливих подальших напрямів досліджень і захисту нематеріальної власності підприємства.

Задля покращення використання нематеріальних активів в діяльності підприємств, вважаємо за доцільне реалізацію наступних заходів:

1) стимулювання практики обліку нематеріальних активів підприємств та організацій шляхом наданням податкових пільг чи застосування штрафних санкцій за його відсутності;

2) спрощення порядку реєстрації об'єктів інтелектуальної власності;

3) здійснення реєстрації в заявному порядку для окремих груп об'єктів інтелектуальної власності, в тому числі об'єктів авторського права;

4) включення програми з управління нематеріальними активами в освітні процеси.

Формування дієвої системи управління нематеріальними активами як складової загальної концепції економічного управління підприємства дозволить суттєво змінити економічний вигляд останнього, внести значні зміни в структуру його активів, практику визначення бази оподаткування, взаємовідносини з партнерами та значно поліпшити фінансово-економічний стан в цілому.

Отже, покращення використання нематеріальних активів підприємства є важливим аспектом задля максимізації добробуту його власників у поточному та перспективному періодах, що виражається у зростанні ринкової вартості та соціально-економічної цінності підприємства, і набуття стійких конкурентних переваг на ринку.

Література.

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Схоп Х. Бухгалтерський облік нематеріальних активів: визнання та оцінка / Х. Схоп // Бухгалтерський облік та аудит. – 2013. - № 8. – С. 10-19.

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 38 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_050

4. Мокрова Л. П. Методики і технології управління нематеріальними активами // Ефективне антикризове управління // [Електронний ресурс]- Режим доступу до журн.: http://www.e-c-m.ru/magazine/67/eau_67_99.htm